Nr. 15. II-JI METAI

1928 m. rugsėjo 23 d.

VYTIS

REDAKCIJOS ir ADMINISTRACIJOS
antrašas: Vilnius, Totorių gatvė Nr. 6.

Atskiro numerio kaina 15 sk. arba 20 liet. centų.
Prenumeratos kaina: 3 mėn.—80 sk. arba 1 litas.

Po Genevos konferencijų.

Lenkų diplomatijos pastangos išbraukti Vilniaus klausimą iš dienotvarkės ir kad jis liautųsi „zvimbęs" Europos politikų ausyse, nuėjo niekais. Lietuvių lenkų derybos, kurios žymioj daly buvo pradėtos Varšuvos pastangomis, virto priežasčia, kad apie Vilnių vėl pradėta garsiai kalbėti tarptautinėje pasaulio politikos arenoje.

Kaip jau mūsų skaitytojams žinoma, po paskutinių nepavykusių bandymų Kaune ir Varšuvoj, lietuvių lenkų derybos geriems kaimyniniams santykiams užmegzti tapo nutrauktos. Del tų nepavykusių derybų kilo tikra audra visoje pasaulio spaudoje. Vyriausias spaudos uždavinys buvo išspręsti klausimą kas tame kaltas — lietuviai ar lenkai? Vieni tvirtino, kad del derybų nesisekimo kalta yra Lenkija, kiti vėl kaltino Lietuvą. Reikia tačiau pripažinti, kad dauguma stojo stovėjo lenkų pusėje. Europos spauda, daugumoje stovėdama už anglų ir prancūzų reikalus, tvirtino, kad Lietuva esanti užsispyrėlė, kad nenorinti nusileisti savo reikalavimuose ir tuo būdu sudaranti pavojaus visos Rytų Europos taikai. Net gi dalis vokiečių spaudos stojo lenkų pusėje. Žinomas taip pat yra ir vokiečių pasiuntinio demarche Kaune, kurio žygis negalėjo būti kitaip aiškinamas, kaip tik prijaučiąs lenkams. Tokiomis tai nepalankiomis Lietuvai sąlygomis artinosi Tautų Lygos Tarybos rudens sesija.

Lenkų spauda trijumfavo: visų buvo tikimasi, kad aukščiausias tarptautinis autoritetas (Tautų Lyga) privers Lietuvą nusileisti savo reikalavimuose ir susitaikinti su Lenkija tokiomis sąlygomis, kokias pastaroji diktuoja Lietuvai. Varšuvoje net buvo pakuždomis kalbama, kad jeigu Lietuva nenusileisianti ir nepaklausysianti Tautų Lygos Tarybos, tai Lenkija galėsianti turėti „liuosas rankas". Kitais žodžiais tariant, Lenkija galėsianti paskelbti Lietuvai karą ir kitos valstybės negalėsiančios užsistoti už Lietuvą ir tokiu būdu dalykas būsiąs baigtas. Tokios tai daugiau ar mažiau perdėtos paskalos sudarė besiartinančių Genevos tarybų tikrąjį vaizdą, kuris nieko gero Lietuvai nepranašavo. Tačiau virto kitaip.

Lietuvos Lenkijos derybų klausimo referentas p. van Bloklandas šiame klausime pasirodė visiškai objektyviškas. Patiekė susirinkusiems Tautų Lygos Tarybos atstovams raportą apie nepavykusias lenkų lietuvių derybos ir tuo viskas pasibaigė. Lenkų spaudos lūkuriavimai nepaprastų „sensacijų" nuėjo niekais. Tautų Lygos Taryba nepadarė net mažiausio spaudimo į Lietuvą, kad greičiau taikintųsi su Lenkija.

Tai kas gi toliau?—Antai patarta abiem pusėm, kad tęstų toliau derybas. Abi pusės su tuo sutiko. Nustatyta derybų laikas ir vieta. Jos eis, kaip ir pirmiau, Karaliaučiuje ir pirmas posėdis įvyks šių metų lapkričio mėn. 3 dieną. Ten vėl susirinks abiejų dele-

gacijų plenumas su abiejų valstybių užsienių reikalų ministeriais, prof. Voldemaru ir min. Zaleskiu, priešaky. Priimta taip pat Tautų Lygos Tarybos atstovo tarpininkavimas derybose. Tai tiek apie derybas.

Apie būsiančių derybų išdavas šiandien sunku kas nors pasakyti. Ar išeis iš jų kas nors — parodys netolima ateitis.

Užtat, kaip jau pradžioje minėjome, tuo tarpu nekalbant apie tų derybų rezultatus, reikia pripažinti, kad geroji jų pusė yra ta, jog žodis VILNIUS vėl skamba visų lūpose. Ir nieko stebėtino — Vilnius tapo ašis, apie kurią sukasi didžiausių pasaulio diplomatų domė.

Tasai momentas, mūsų nuomone, permažai išnaudojamas Nepriklausomos Lietuvos politikų. Labai jau būtų laikas, kad Vilniaus klausimu būtų rimčiau galvojama ir realiau veikiama Kaune. Konstitucijos paragrafas, kuriuo skelbiama, kad Vilnius Lietuvos sostinė — tai dar maža. Visi žinome, kad dabartinė Lietuva ir ta išsvajota Lietuva su Vilniumi — tai yra didelis skirtumas. Jeigu ištikrųjų ir nuosekliai einama prie apsibrėžto tikslo, tai reikia būti prie jo visapusiškai prisiruošusiam ir neduoti užbėgti už akių nenumatytom aplinkybėm. Mūsų nuomone, visa šiandieninė Nepriklausoma Lietuva turėtų būti taip sutvarkyta, kad prie Vilniaus galėtų artintis ne tik teoriškai, bet ir praktiškai... Vilnius šiandien gyvena jau savu gyvenimu, atkirstas nuo Nepriklausomos Lietuvos kas kart vis labiau pradeda apie ją pamiršti. Vilnius turėtų bent kartą aiškiai išgirsti iš Kauno, ko iš jo norima, ir kas jam vieton tó duodama.

Ar reikalingas mokslas?

Mūsų sodžiuose ir miesteliuose labai dažnai girdima: „Kam čia mokytis? Kam reikalingas tasai mokslas, jau tų mokytų taip daug esama, kad nei vietos geresnės nebegalima gauti. Išėjus mokslą kartais ištisais metais reikia laukti, kad gauti lengvesnį pelningesnį darbą. Miestuose ištisos minios mokytų vaikščioja be darbo, arba mokslus išėję sėdi namie, sodžiuose". Tie, kurie taip sako, matomai nežino, kad „mokslas — tai galybės raktas", kad mokslas — tai yra didžiausia pasaulio jėga, mokslas vysto žmogaus protą ir patį mūsų gyvenimą daro malonesniu, gražesniu.

Kiek tai gerų; suprantančių mokslo vertę mokinių šiandien džiaugiasi, kad jau pasibaigė atostogų laikas, kad vėl jau pradės dirbti ir varginti savo protą, kad įgyti daugiau mokslo, gauti daugiau žinių, tačiau nenusimena, nes žino, kad mokslas gyvenime yra labai reikalingas. Mokintis privalo ne tik žmogus turtingas, bet ir vargšas, amatninkas ir darbinkas, bendrai kiekvienas žmogus, kuris tik mokintis gali. Tačiau vėl ne kiekvienas, kuris mokinasi, supranta mokslą. Kai kuriems rodosi, kad mokytis kurio nors amato yra dalykas užgaunantis jo garbę, įžeidžiantis jo asmenį.

O juk buvo žmonių labai aukštos, net karališkos kilmės, kurie mokėdavo įvairių amatų, pavyzdžiui, lieti iš aukso ir sidabro taures ir monstracijas, dabinti jas brangiais akmenimis ir didžiausiu malonumu atsiduodavo tam darbui — ir tai nei kiek neįžeisdavo nei jų asmens, nei karališkosios kilmės.

Daugelis taip pat viduramžių ritierių mokėdavo tekinimo amatų. Ir tai jiems nekartą tasai amatas būdavo naudingas. Pavyzdžiui, jei kuomet kariaudami pakliūdavo nelaisvėn, turėdami liuoso laiko jie tekindavo iš medžio įvairiausius daiktus, už kuriuos šiandien mokama neapsakomi pinigai, o tasai darbas saldindavo jiems sunkias kalėjimo valandas ir trumpindavo laiką.

Žodžiu, visokis mokslas kiekvienam žmogui gyvenime yra reikalingas ir kiekvienas turi siekti jo visomis išgalėmis.

Štai pavyzdys:

Tūlas turtingas ponaitis nenorėjo mokintis. „Kam, — girdi, — delko? Duonos man ir be mokslo užteks. Dar aš čia save bereikalingai varginslu!" Tiesa, turtas buvo gana ne mažas, o jis vienturtis. Našlė motina, begalo mylėdama savo vienturtį sūnų, leisdavo daryti jam ką tik jis norėdavo. Ko jis užsigeisdavo — visa turėdavo, tačiau mokslo jokio neturėdavo. Visą laiką praleisdavo su panašiais sau draugais, žaisdamas ir besidžiaugdamas visomis šio pasaulio linksmybėmis. Bet štai atėjo pasaulinis karas, su visomis jo baisenybėmis, revoliucijos, bolševizmas. Visas mūsų ponaičio turtas tapo sunaikintas, dalinai bolševikų atimtas, motina sušaudyta, o sūnus? Sūnus liko be globos ir kąsnio donos. Nemokėdamas jokio darbo ir neturėdamas mokslo, pačioj jaunystėj išėjo į gatvę elgetauti ir susitikęs gatvėje su panašiais sau tapo vagiu ir savo jaunas dienas ir gyvastį baigė kalėjime.

O štai kitas pavyzdys:

Popiežius Pijus X buvo kilęs iš labai neturtingos šeimos. Iš pradžių, būdamas dar mažas vaikas, ganė savo tėvo kaimenę, o vėliau, kai sulaukė mokyklos amžiaus, tėvas jį užrašė į liaudies mokyklą. Ir tuo turėjo baigtis visas mažojo Juozo Sarto mokslas (tokis buvo tikras vardas ir pavardė vėlesniojo

Iš lietuvių lenkų derybų.

KARALIAČIAUS KONFERENCIJA, ĮVYKUSI ŠIŲ METŲ KOVO 30 DIENĄ.
Viduryje sėdi prof. Voldemaras, konferencijos pirmininkas, iš kairės lietuvių delegacijos nariai, iš dešinės — lenkų. Užpakaly stovi įvairių valstybių spaudos atstovai.

popiežiaus Pijaus X), nes tėvas būdamas neturtingas ir neturėdamas pinigų, į tolimesnį mokslą nemanė sūnaus leisti. Tačiau vietos klebonas, pastebėjęs mažojo Juozuko gabumus, pradėjo jį mokinti lotynų kalbos, vėliau klebonui padėjo du vikarai. Pastarieji du vikarai įkalbėjo Juozuko tėvui, kad tasai leistų sūnų gimnazijon. Gimnazija buvo apie už.o kilometrų nuo gyvenamojo kaimo. Neišgalint nusamdyti buto prie gimnazijos, mažasai Juozukas kasdien vaikščiodavo iš namų į gimnaziją ir buvo labai stropus ir gabus mokinys.

Kuomet pabaigė IV klasę Castelfranco miestelyje, tasai pats klebonas, kuris pradėjo Juozuką mokinti lotynų kalbos, parašė arkivyskupui prašymą, kad tasai padėtų gabiam mokiniui toliau tęsti mokslą. Tuo būdu jaunas Sarto pakliuvo į aukštesnę gimnaziją Padvoje. Jam besimokinant Padvoje, į antrus metus mirė jo tėvas. Tuomet motina taip energingai užsiėmė vaikų auklėjimu, kad visus išaugino dorais ir veikliais žmonėmis. Kuomet motina mirė, Juozas buvo jau arkivyskupu ir kardinolu, ir už visa tai ačiū ne tik tėvams ir geriems žmonėms, bet visų pirma pačiam mokslui.

Taigi mūsų gyvenimo tikslas turi būti mokslas, nes jis mums gyvenime yra reikalingiausias. Žinokime tai ir visuomet atminkime, kad mokinamės ne del tėvų, ne del mokytojų, bet patys del savęs, o visų pirma mūsų Motinos Tėvynės garbei ir gerovei.

Mokinys.

Šakniavaisių lapų sunaudojimas.

Rudenį susirenka labai daug šakniavaisių ir įvairių daržovių lapų. Daug jų nueina niekais, nes visų jų gyvuliai nesuėda. Todel čionai noriu trumpai nurodyti, kaip geriau šakniavaisių lapus sunaudoti.

Žalius gyvuliams sušerti.

Geriausia lapai sušerti žali, nes tada gaunama daugiausia naudos.

Geriausią pašarą duoda morkų lapai. Blogiausi yra ropių, sėtinių ir kopūstų lapai.

Morkų lapais galima šerti ir arkliai, o kiti lapai tinka tik galvijams.

Morkų lapų per dieną vienai karvei galima duoti ligi 24 kilogramų, runkelių lapų ne daugiau kaip 10 kg., o kopūstų, sėtinių, ropių lapų reikia duoti ne daugiau, kaip 6 kg. per dieną, nes daugiau duodant karvėms paliuosuoja vidurius ir pienas gauna blogą skonį ir kvapą.

Kadangi lapuose būna daug rūkščių, tai, kad ne liuosuotų gyvuliams vidurių, reikia duoti kiekvienai karvei ar arkliui per dieną po 1 valgomąjį šaukštą kreidos miltelių. Geriausia kreidos milteliais apibarstyti šeriamus lapus.

Kad galima būtų daugiau lapų sušerti. tai morkas ir runkelius pradeda kasti truputi anksčiau, negu reikėtų. Kasdiena iškasa tiek morkų arba runkelių, kiek karvės ir arkliai lapų gali suėsti. Nudarinėtas šaknis sudeda į nedideles krūvas ir užpila nestorai (3 cm.) žemėmis. Taip šaknis laikò ligi nukasa visus runkelius arba morkas. Paskui juos deda į rūsis ar kaupus.

Lapų rauginimas.

Užsienyje, kur ūkininkai daugiau sėja šakniavaisių, ypatingai cukrinių runkelių, lapams rauginti turi įsitaisę cementines duobes arba mūrinius bokštus. Bet galima rauginti ir tiesiog žemėje iškastose duobėse ar net krūvose (kaupuose ant žemės paviršiaus). Žinoma, rauginant cementinėse duobėse būna daug mažiau nuostolių, negu paprastose duobėse ar tiesiai ant žemės.

Rauginimas duobėse.

Vieta duobei geriausia parinkti aukštesnė su praleidžiamu vandenį podirviu, kad vanduo į duobę nesisunktų. Geriau tinka duobė kasti molinėje dirvoje, negu smėlinėje. Smėlyje duobės dugnas ir sienos reikėtų iškloti lentomis.

Duobę kasa nuo 2 su puse ligi 5 metrų platumo. Gilumas priklausys nuo podirvinio vandens aukštumo. Juo vieta aukštesnė ir podirvio vanduo giliau stovi, juo gilesnę galima kasti duobę, bet giliau pusantro metro kasti neverta. Duobės ilgumas gali būti ligi 20 metrų, bet geriau daryti trumpesnes duobes, kad duobę atidarius greičiau galima būtų ją sušerti.

Dedant lapus į duobes, reikia jie kuogeriausia suspausti. Todel sudėjus į duobę 30--40 cm. sluoksnį lapų kuo geriausiai juos sumina, paskui deda antrą sluoksnį. Šitą sumynus deda trečią sluoksnį ir taip toliau, kol prikrauna pilną duobę ir dar kaupą apie 1/3 duobės gilumo. Jeigu duobės gilumas buvo pusantro metro, tai kaupo aukštumas turi būti 50 cm., nes lapai rūgdami beveik trečdaliu sumažėja.

Kada duobė ir kaupas reikalingo aukštumo lapų sukrauti ir suminti, reikia uždengti. Pirmiausia ant pašaro deda sluoksnį šiaudų arba pelų, o paskui pila žemių. Kad geriau slogintų, tai ant šiaudų ar pelų galima uždėti lentų, ant jų akmenų, o paskui viską uždengti žemėmis. Žemių pila apie 70 cm. storumo sluoksnį.

Jeigu slūgstant žemėje atsiranda plyšių, tai tuos plyšius tuojau reikia šviežia žeme gerai užkimšti, užplakti, nes kitaip ties plyšiais pašaras supus.

Po 8—10 dienų pasibaigia rūgimas, taigi baigiasi ir slūgimas. Tada jau rečiau galima apžiūrėti kaupai, nes tada jau mažiau darosi plyšių. Vienok skylių dar gali padaryti pelės ar žiūrkės, todel, kol sniego dar nėra, reikia uždengimas laiks nuo laiko apžiūrėti ir pastebėtas skyles ar plyšius tuojau užkimšti. Kada iškrinta sniegas, tai reikia jis aplink duobės su pašaru gerai suminti, tai pelės po sniegu negalės vaikščioti ir prie duobių neprieis.

Kad į duobes su pašaru nepribėgtų vandens, tai aplink duobes reikia apkasti griovis, kuriuo vanduo galėtų nutekėti.

Rauginimas krūvose (kaupuose).

Raugiant krūvose daro šitaip. Pirmiausia atmatuoja vietą, kur stovės krūva. Krūvų didumas gali

Šis tas apie masonus.

(Žiūr. „Vyties“ 14—15 nr.).

Masonai šaukia, kad katalikai negali valdyti krašto, nes jie klauso pašalinės valdžios, būtent, popiežiaus, nors popiežius tenurodo ko reikia laikytis tikėjimo ir doros dalykuose, o masonai patys, pagaliau ir atstovais, ir ministeriais, ir prezidentais būdami, aklai klauso pašalinės valdžios, tai yra, masonijos vyresniųjųjų ir klauso jų visuose viešojo gyvenimo klausimuose, pagaliau tuomet, kada yra klausimas tautos gyvybės arba jos mirtis.

Masonai vartoja pagaliau ir šlykščias žmogžudybes, bet tik pasiekti savo tikslą. Iš daugelio pavyzdžių priminsiu bent vieną kitą žymesnį.

Masonų vyresnieji nutarė nužudyti Portugalijos karalių Don Carlosą ir jo vyresnįjį sūnų, sosto įpėdinį. Vyresnysis Portugalijos masonų vadas Magalha'es Lima, kalbėdamas Paryžiaus ložose 1907 m. gruodžio mėnesyje jau pranešė savo klausytojams, kad Portugalijos karalius karalius ir jo sūnus bus nužudyti. 1908 metų pradžioje, ir pats karalius ir vyresnysis jo sūnus buvo nužudyti.

Po tos žmogžudybės karaliu tapo Manuel. Netrukus ir šis liko masonų nuverstas nuo sosto.

Prieš tai įvyksiant jau žinojo tai ir kitų šalių masonai. Tai pripažino Belgijos masonų kalbėtojas, masonas Furnemont 1911 m. vas. 12 d.

Paskiau liko masonų nužudytas Portugalijos prezidentas Paes, už tai, kad jis buvo katalikas ir neklausė masonų.

Vyresnysis portugalų masonų vadas Magalhaes Lima 1919 m. buvo suareštuotas už dalyvavimą nužudyme Portugalijos prezidento Sidonio Paes. Viso pasaulio masonai darė demonstracijas ir reikalavo, kad žmogžudys masonų vadas Magalhaes Lima būtų paleistas.

Prof. Borges Grainha savo veikale „Masonų istorija Portugalijoj“ sako, kad per paskutiniuosius pora šimtų metų Portugalijoj kuone visoms politinėms ir religinėms revoliucijoms vadovavo masonai.

Panašiai yra ir Ispanijoj. Ferrer, kurs sukėlė Barcelonoj revoliuciją ir keliolika katalikų gyvus iškepino, buvo masonas. Žmogžudys Morral, kurs metė bombą į vežimą, kuriuo važiavo Ispanijos karalius Alfonsas XIII su karaliene, buvo masonas.

Bet visų garsiausis yra nužudymas yra Austrijos

būti beveik toks pats, kaip duobių, kuriose rauginamas pašaras, t. y. tai yra pustrečio — 5 metrai platumo, 2—3 metrai aukštumo, o krūvos ilgumas pagal reikalą ir vietos patogumo.

Atmatavus reikalingą krūvai plotą, kampuose įkala kuolelius. Tarp kuolelių įtempia virvę ir užbrėžia, kad pažymėtų krūvos kraštus. Tarp šitų užbrėžtų linijų vidury deda lapus. Lapus deda eilėmis kuogeriausiai sumindami. Kada sudeda reikalingo aukštumo, užpila sluoksnį pelų arba užkloja šiaudais, o paskui užpila žemėmis. Ant šiaudų ar pelų galma uždėti lentų ir akmenų geresniam slėgimui, o ant jų jau užpilti žemių apie 1 metrą storumo, kaip iš viršaus, taip ir iš šonų. Visų žemių išsyk galima nedėti. Pirmą dieną galima užberti žemėmis tiktai 30 cm. žemių sluoksnį. Po 2—3 dienų užberia dar 30 cm. žemių sluoksnį. Dar po 4—5 dienų uždeda dar 20 — 30 cm. žemių sluoūsnį. Į aštuntą ar dešimtą dieną po užraugimo paskutinį kartą užpila žemių ir suplaka, kad geriau užkimštų visus pasidariusius plyšius.

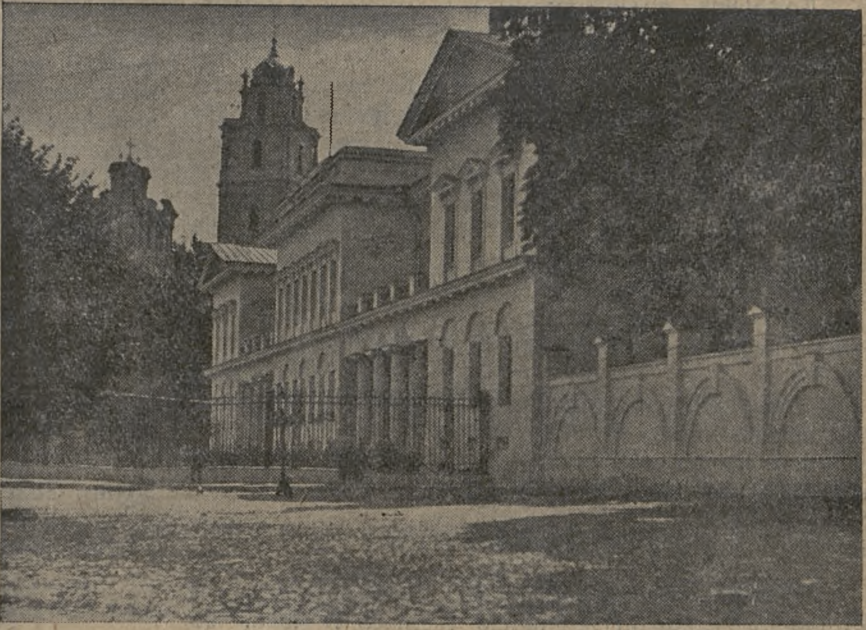
Žemės krūvai uždengti ima, iškasdami aplink krūvą griovį. Šitas griovis duoda žemių pridengimui rauginamajam pašarui uždengti ir apsaugoja nuo vandens. Griovį kasa apie pusantro metro nuo krūvos kraštų.

Po 6—7 savaičių pašaras visiškai surūgsta ir tada jis jau galima šerti gyvuliams. Bet toksai pašaras gali stovėti ligi pavasario ir gali palikti kitiems metams.

Raugintas pašaras pilnai gali pakeisti sultingąjį pašarą, pav. runkelius, tiktai jo daug negalima duoti, nes gali gyvulių vidurius paliuosuoti ir pieno skonį pagadinti. Metinėms karvytėms galima per dieną duoti nuo 6 ligi 10 kg. Karvėms su pienų duoda nuo 12 ligi 20 kg. per dieną. Užtrūkusioms karvėms ir pora mėnesių prieš apsiveršiavimą geriau rauginto pašaro neduoti, nes gali išsimesti.

Šeriant raugintu pašaru, karvėms reikia duoti kreidos miltelių apie 1 valgomąjį šaukštą kiekvienai karvei per dieną. Kreidos milteliais geriausįa apibarstyti raugintasis pašaras. Kreidos galima gauti krautuvėse, tiktai reikia žiūrėti, kad būtų švari, tai yra balta. Krautuvese šitą kreidą vadina „šlomkreide".

Vilniaus miesto vaizdeliai.

SENIEJI VYSKUPŲ RŪMAI.

---

sosto įpėdinio erzgercogo Ferdinando ir jo žmonos. Dėlei to nužudymo prasidėjo pasaulinis karas su visomis jo baisenybėmis. O tą žmogžudybę įvykdė masonai.

Kad masonai nužudė Austrijos sosto įpėdinį Ferdinandą ir jo žmoną, tai dokumentais įrodė profesorius Pharos savo veikale: „Der Prozess gegen die Attentaeter von Sarajevo", Aktenmaessing dargestellt von Prof. Pharas, Berlin 1918.

Teisme, kurs buvo dėlei to nužudymo, didžiųjų Austrijos juristų dokumentais buvo įrodyta, kad Austrijos sosto įpėdinį Ferdinandą 1912 metais nutarė nužudyti Prancūzijos masonų sąjunga Grand Orient France (Prancūzijos Didieji Rytai). Po to nutarimo minėtoji masonų sąjunga apie dvejus metus ieškojo tinkamų žmogžudžių, kad nužudyti Austrijos sosto įpėdinį.

Kad Austrijos sosto įpėdinis Ferdinandas turi būti nužudytas, tai pranašavo ponia Savigny. Pranašaudama ji pasislėpė po kita pavarde ir vadinos Madame de Thebes.

Pirma ji pranašavo, kad Austrijos sosto įpėdinis turi būti nužudytas 1913 metais. Bet tuomet tie pranašavimai neįvyko, nes masonų sąjunga „Grand Orient de France" nerado tinkamų žmogžudžių. Tuomet Madame de Thebes savo Almanach'e gruodžio mėn. 1913 metais rašo, kad Austrijos sosto įpėdinis bus nužudytas pirmoje 1914 metų pusėje. Iš tikro, tai įvyko, kaip pranašavo p. Savigny.

Iš kur p. Savigny arba Madame de Thebes gavo pranašavimo galvbę? O gi jos salionuose susirinkdavo aukštieji Francijos valdininkai, kurie yra kartu ir aukštieji masonų vadai. Iš jų ta ponia ir žinojo, kad Austrijos sosto įpėdinis tais ir tais metais bus nužudytas. Apie Austrijos sosto įpėdinio įvyksiantį nužudymą taip pat kalbėjo 1912 m. rugs. 15 d. masonų laikraštis „Revue internationale de Sociétés secretes".

Galop masonų sąjunga „Grand Orient de France" surado tinkamus žmogžudžius ir juos nusamdė. Tie žmogžudžiai buvo Serbijos masonai. Jie ir nužude Austrijos sosto įpėdinį Ferdinandą ir jo žmoną 1914 metų birželio 28 d. Sarajevo mieste. Štai sąrašas serbų masonų, kurie dalyvavo Austrijos sosto įpėdinio užmušime:

1) Majoras Tankošic, kurs parūpino galvažudžiams ginklus ir mokino, kaip jais naudotis, buvo masonas.

Plačiame pasauly.

Įdomi byla.

Šio mėn. 18 dieną Plocko apygardos teismas pradėjo nagrinėt! marijavitų arkivyskupo Kowalskio bylą. Kowalskis kaltinamas iš 513, 514 ir 515 Baudž. Stat. straipsnių, kuriuose kalbama apie nusikaltimą prieš dorovę, vertimą paleistuviauti ir t. t.

Dar pernai metais lenkų spauda buvo pakėlusi trukšmo, kad marijavitų lizde, Plocke, dedasi neg rdėti dalykai ir vyriausiuoju to viso kaltininku esąs pats marjavitų galva, „arkivyskupas" Kovalskis. Pagalios vienos nuskriaustos marijavitų vienuolyno auklėtinės motina padavė ant Kowalskio skundą prokurorui ir pastarasis iškėlė bylą. Liudininkų pašaukta apie 100, kurių tarpe daugiausia mergaičių ir moterų, buv. marijavitų vienuolių ir to pat vienuolyno auklėtinių. Yra taip pat ir keletas kunigų, kurie savo laiku buvo prisidėję prie marijavitų.

Byla kelia labai didelio susidomėjimo ir manoma, kad užtruks keletą savaičių. Dabar eina liudininkų parodymai. Daugumos liudininkų, ypač moterų, parodymai eina prie uždarytų durių.

Marš. Pilsudskis grįžta.

Spaudos pranešimu, marš. Pilsudskis grįšęs iš Rumunijos Varšuvon ateinančio mėnesio 1 dieną. Jo atlydėtų šiomis dienomis išvyksta Rumunijon pulk. Bekas ir kap. Sokolowskis.

Lodzės darbininkų streikas.

Pastaromis dienomis Lodzėj kilo pramonės darbininkų streikas. Streikuoja virš 30.000 darbininkų. Streiko priežastis — nauja tvarka darbininkų nusikaltimams nustatyti ir pabaudoms už juos skirti. Manoma vis tik, kad streikas būsiąs greit likviduotas, nes fabrikų savininkų naujai paskelbtoji tvarka neturi teisinio pagrindo ir todel manoma, kad fabrikų savininkai būsią valdzios priversti palikti seną tvarką.

Baisūs viesulai Amerikoje.

Pastaruoju laiku Pietinėje Floridoj, Okechobee ežero srity siautė baisus viesulas. Apie 1000 žmonių užmušta ir virš 2000 sužeista. Be to, pasiliko be pastogės 15.000 žmonių. Viesulas nunešė pylimus ir vanduo užliejo keliolika netoli ežero esančių kaimų ir visiškai juos sunaikino. Išlikę sveiki namai — bažnyčios, mokyklos, viešbučiai paversti į ligonines ir prieglaudas likusiems be pastogės.

Nesuskubant laidoti, daugely vietų lavonai pradėję gesti, iš ko kilę limpamų ligų. Norint pakirstl tam kelią, jie esą renkami ir sukrovus į krūvas deginami, apipylus žibalu.

Lenkai turi atlyginti vokiečiams.

Haagos tarptautinis teismas vokiečių lenkų ginče Aukštojoj Silezijoj del nusavinimo vokiečių cheminių gaminių fabriko Chorzove nusprendė, kad lenkų vyriausybė nukentėjusiems vokiečių savininkams turi atlyginti. Sumos dydis bus nustatytas vėliau.

Neprikl. Lietuvoj.

Banditai užpuolė lietuvių aasienio sargybą.

Šio mėn. 17 į 18 d. naktį nežinomi piktadariai atvykę iš lenkų pusės užpuolė Vievio rajone Bielolesės sodžiuje lietuvių pasienio sargybos bustinę ir paleido du šūviu į dižuruojantį tuo tarpu policininką Igną Saliamoną. Vienas šūvis pataikė Saliamonui į kaklą ir sunkiai sužeidė. Kadangi policijos bustinėje tuo tarpu daugiau policininkų nebuvo, tai banditai nutvėrę tris

---

2) Ciganovič įdavė galvažudžiams bombas ir brauningus.

3) Budelis Gabrinovič, kurs nužudė Austrijos sosto įpėdinį ir jo žmoną, pats teisme pasisakė esąs masonas.

4) Sosto įpėdinio Ferdinando nužudymui pinigų suteikė masonas Kazimirovič.

Prieš pat nužudymą sosto įpėdinio masonas Radislav Kazimirovič apvažiavo ir susitarė dėlei būsimosios žmogžudybės su didžiosiomis masonų ložomis Budapešte, Kijeve, Paryžiuje ir Londone. Reiškia, ir Ungarijos, ir Rusijos, ir Prancūzijos ir Anglijos masonų sąjungos dalyvavo Austrijos sosto įpėdinio nužudyme.

Vokietijos masonai taip pat žinojo Prancūzijos ir Serbijos masonų sumanymą nužudyti Austrijos sosto įpėdinį Ferdinandą. Žydas Kohn, vyriausias vokiečių masonų vadas, 1914 m. geg. 31 d. pripažino didžiąją Serbijos ložą, kurios darbas buvo Austrijos sosto įpėdinio nužudymas.

Visa tai yra dokumentais įrodyta per teismą ir prof. Pharos minėtame veikale.

Del ko masonai nužudė Austrijos sosto įpėdinį Ferdinandą?

Masonai pasiryžo nužudyti ir nužudė Austrijos sosto įpėdinį Ferdinandą del to, kad jis buvo karštas katalikas, turėjo tvirtą, griežtą valią, nenusileido laisvamaniams ir masonams, kliudė jiems bediev nti ir tvirkinti Austro-Vengrijos gyventojus, o tapęs ciesorium būtų galėjęs dar labiau kliudyti pragaištingą masonų darbą.

Ungarijos tėvynainiai pamatę pragaištingą masonų darbą, 1920 metais pareikalavo iš valdžios, kad ji griežtai stotų į kovą prieš masonus. Valdžia uždarė masonų ložas. Užtat viso pasaulio masonai, arba parmazonai pakėle baisų triukšmą: visa žydiškoji ir masoniškoji spauda biauriausias savo pamazgas liejo ant Ungarijos valdžios ir ant katalikų už tokį neva neteisingą masonų laisvės varžymą.

Ko masonai nori pasiekti tokiu savo nežmonišku veikimu?

Masonai stengias kiekviename krašte įvesti respubliką. Iš tų atskirų respublikų padaryti vieną viso pasaulio respubliką. Toje pasaulio respublikoje paimti valdžią į savo rankas ir tapti pasaulio viešpačiais. Tai rodo pačių masonų tarptautiniai susirinkimai ir tų susirinkimų nutarimai.

(B. d.).

Vilniaus miesto vaizdeliai.

SENOJI VILNIAUS ROTUŠE.

stovėjusius kambary šautuvus, pasislėpę. Rytojaus dienos tardymas parodė, kad banditai perėję atgal lenkų pusėn. Spėjama, kad tai būsiąs kriminalistinių „emigrantų“ darbas.

Nubaudė „emigrantų“ kongreso sekretorių.

Kariuomenės teismas šio mėn. 18 d. nagrinėjo Latvijos piliečio Vlado Piloto bylą. Jisai dar pernai metais ateidavęs Lietuvon ir platindavęs Plečkaičio šalininkų literatūrą, prikalbinėjęs vyrus pereiti Lietuvos sieną ir stoti į Plečkaičio organizuojamą „emigrantų“ armiją. Pas jį rasta daug plečkaitininkų leidžiamo laikraščio „Pirmyn“, kurį jis Lietuvoje platinęs, laiškų, iš kurių buvo matyti, kad jis palaikęs artimus santykius su „emigrantų armijos“ organizatoriais. Jis buvęs „emigrantų“ Rygos kongreso sekretorius.

Kariuomenės teismas jį nubaudė 7 met. 6 mėn. sunkiųjų darbų kalėjimo.

Valstybės teatro sezono atidarymas.

Laikraščių pranešimu, valstybės teatro sezonas būsiąs atidarytas šio mėn. gale.

Drama pradėsianti sezoną šio rugsėjo mėn. 30 dieną nauja Moljero „Apsimetėlis ligonis“ premjera.

Operos sezonas atidaromas „Aida“ sename Tichomirovo pastatyme. Ruošiamoji nauja opera „Madonos brangenybės“ manoma pastatyti vidury spalių mėnesio. Ją režisuoja naujas operos režisierius Pavlovskis.

Įsteigt Valstybės Taryba.

Prezidento dekretu įsteigta nauja institucija — Valstybės Taryba, kurios uždavinys derinti ir vienodinti Lietuvos įstatymai. Ją sudarysią prezidento skirti nariai iš žymiųjų teisininkų, karininkų ir dvasininkų. Dekrete numatoma dvidešimt narių, bet kol kas bus paskirti tik penki, o vėliau dar 4. Ši taryba pradėsianti veikti šiemet spalių mėn. 1 d.

Valstybės Taryba nieko bendra neturėsianti su parlamentu. Ji tik duosianti savo nuomonę, kaipo teisės žinovai.

Naujas pasiuntinys Latvijai.

Lietuvos pasiuntiniu Latvijai paskirta p. B. Dailydė. Šio mėn. 22 d. p. Dailydė išvyksta Rygon.

Viluiaus kronika.

Pirmieji žingsniai.

Pernai retorsijų metu susitvėrusi „Kuttūros“ draugija atidarė Vilniuje lietuvių pradžios mokyklą. Mokyklos vedėja paskirta p-lė P. Tamulevičiūtė. Kadangi draugija neturi savų lėšų, tai pradžioje jį užlaikoma amerikiečių lietuvių aukomis, kurios buvo atsiųstos d-ro D. Alseikos vardu D-ro J. Basanavičiaus vardo prieglaudai steigti.

Sukonfiskavo „Kelią“.

Vilniaus miesto storastos įsakymu, šio mėnesio 10 dieną policija sukonfiskavo „Kelio“ 38 numerį už straipsnį „Mūsų padėties rimtumas“. Straipsnyje įžiūrėta nusikaltimo prieš I-mąjį spaudos dekreto paragrafą. Redaktorius traukiamas teismo atsakomybėn.

š lietuvių skautų gyvenimo.

Vilniaus lietuvių skautų drauginink as Pr. Žižmaras šiemet imamas kariuomenėn. Rugsėjo 16 dieną jis atsisakė nuo savo pareigų ir perdavė jas Narkevičiui. Reikia pažymėti, kad p. Žižmaras įstegė Vilniaus lietuvių skautų kuopą ir per visą laiką labai uoliai joje darbavosi. Šiemet jam vadovaujant skautai aplankė N. Lietuvą ir dalyvavo Lietuvos skautų šventėje.

„Emigrantų“ kongresas.

Laikraščių pranešimn, pereito mėnesio 22 ir 23 d. Lietuvos „emigrantai“ arba geriau sakant Tauragės banko „inkasentai“ darę Vilniuje „kongresą“. Sako, kad buvę atvažiavusių net iš Latvijos ir Vokietijos. Iš viso susirinkime buvę... 21 (mat daugelis jau atsidūrė Lietuvos kalėjimuose, o kiti jau atsivalgę Plečkaičio pyragų, nebenori dėtis su juo). Šiuo kartu aukštesniąja politika neužsiimta, o tik nutarta kovoti su dabartine Lietuvos vyriausybe.

Keista, kad po tokio triukšmingo kongreso Rygoje, Vilniuje tai darė taip tylomis, kad tik bemaž po mėnesio apie tai spauda pranešė. Ar nesirengė vėl apie kokį banką tartis, o gal ir Geneva šiek tiek sukliudė.

Įvairenybės.

Sunku patekti Amerikon.

Daugelis lietuvių emigruoja Kanadon, turėdami vilties iš ten patekti Amerikon.

Tačiau ir iš ten nėra tai lengvas dalykas. Štai vienas gyvenantis Kanadoj lietuvis, kuris taip pat dėjo pastangų pakliūti Amerikon, savo laiške rašo, kad kelios jaunos mergaitės lietuvaitės ruošėsi agentų pagalba iš Kanados nuvykti Amerikon, sumokėjo po keliolika dolerių. Buvo aprengtos vyriškais rūbais ir pervestos gelžkelio tiltu arti Niagaro krioklio. Ejimas buvo labai pavojingas, nes jei koja paspruktų gali nugarmėti Niagaros vandenin. Perėjo laimingai, bet čia jas ir agentus suėmė policija ir išsiuntė atgal Kanadon. Be to turėjo užmokėti pabaudą už slaptą sienos perėjimą.

Kvailių niekada nestinga.

Kad kvailių visada ir visur nestinga, liudija šie faktai:

Nelabai senai viename Amerikos laikrašty buvo idėta reklama:

„Nelaimingi biaurianosiai! Prisiųskite 50 centų ir ir mes nurodysime kas reikia padaryti, kad jūsų nosis liktų graži, maloni“.

Begalės girtuoklių, kuriuos visada išduoda raudona nosis, apsidžiaugę „išradimu“, siuntė centus. Į tai jie gaudavo atsakymą: „Gerkite daugiau ir jūsų nosis iš raudonos pasidarys mėlyna“.

Prieš pat karą Čikagos policija buvo užversta skundais del šio skelbimo:

„Už vieną dolerį išsiunčiame prietaisą, kuriuo naudojantis nereikia nei rankutės, nei rašalo“.

Visi pasiuntusieji dolerius gavo po paišelį. Policija „išradėjo“ nekliudė, nes nerado nusižengimo davinių.

Bene įdomiausiai pasielgė tačiau vienas Ochlagamos mokytojas. Jisai laikraščiuos paskelbė, kad išradęs būdą virtuvėj bliūde veisti kokios tik kas norės rūšies žuvis. Tam reikalui milteliai išsiunčiami už du doleriu.

Nežiūrint aukštokos kainos, susirado daugybė šeimininkių, kurios norėjo gauti stebuklingos žuvies. Dauguma jų tylėjo, kaip tų žuvų veisimas eina, bet viena pasiskundė policijai ir visas dalykas paaiškėjo. Skundėja policijai įteikė tokį „išradėjo“ atsakymą, kurs buvo pridėtas prie atgal grąžinamų pinigų:

„Tokių miltelių nėra. Aš tiktai norėjau sužinoti, kiek kvailių yra Amerikos Jungtinėse Valstybėse. Tamsta esi tūkstantis šimtas devyniasdešimts trečia“.

Didžiausi namai pasauly.

Chicagoj pradėta statyti didžiausi namai pasauly, kurie bus Amerikos prekybos ir pramonės imperiumas. Tie namai bus 23 aukštų ir jų pastatymas kaštuos apie 30 milijonų dolerių. Namuose bus visoms pramonės šakoms salės. Kiekvienas aukštas turės 200.000 kvadratinių pėdų paviršiaus išnuomojimui. Aukštas bus perskirtas koridoriumi bulvaro platumo ir 650 pėdų ilgio.

Žemiausiame aukšte bus didelė prekių vagonų ir automobilių stotis. Specialūs tiesioginiai keltuvai iškraus vagonus. Aukščiausiam aukšte bus susirinkimų salė, didelė bendra parodų salė ir pramonininkų klūbo restoranas.

500.000.000 dolerių išleista radio pirkimui.

Pernai Amerikoje radio aparatams ir kitoms radio priemonėms pirkti žmonės išleido 500 milijonų dolerių.

JUOKAI.

Matematikas.

— Na kaip tamsta manai, kiekos metų aš galiu būti?

— Iš veido tamsta atrodai kaip 20 metų panelė, sijonėlis tamstos kaip 18 mergaitės, o laibutė kaip 10 metų vaikelis.. Iš viso 48 metų...

Del menkniekio...

Su didžiausiu verksmu į tėvo kambarį įbėga mažasai Andriukas:

— Kas atsitiko? — klausia tėvas.

— Adatą prarijau!..

— Kvaily!. del tokio menkniekio tiek skandalo keli... Še tau kita...

Viešbuty

— Kaip taip galima! Juk tamsta man davei lovą su blakėmis!

— O ką ponia manei?.. Gal kad už tuos penkis auksinpalaikius duosiu lovą su šilkverpiais?..

Geras vyras.

Pakulinis išgąsdino visus kaimynus, šaukdamas:

— Gelbėkit! Žmonės, gelbėkit!

— Kas atsitiko? — klausia atbėgę kaimynai.

— Mano žmona nori per langą šokti?

— Na, tai kas?

— Langas taip užrūdijo, kad vienas negaliu atidaryti.

Gražios mintys.

Moteris vyro kūne atlieka sekančią kelionę: — Pirmiausia krinta vyrui į akį, paskiau kaulu gerklėj atsistoja, ant galo per šonus išlenda.

Nors paprastai sakoma: „ne turtuose laimė“, tačiau kiekvienas norėtų išbandyti.

Saugokis ožio iš priešakio, arklio — iš užpakalio, o kvailio — iš visų pusių.

Atsakomasis redaktorius ir leidėjas: P. Strafinavičius. M. Latur'o spaustuvė Vilniuje